

VY_12_INOVACE_CJL_DRD_07

Digitální učební materiál

Sada: Komplexní jazykové a stylistické rozbory pro vyšší gymnázium

Téma: Jazykový rozbor – neumělecký text

Autor: PhDr. Lenka Drdlová

Předmět: Český jazyk

Ročník: 3. ročník VG

Využití: Prezentace určená pro procvičení a opakování učiva

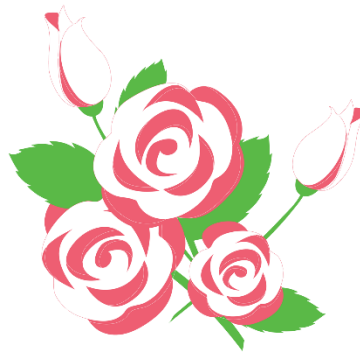
Anotace: Materiál opakuje a procvičuje informace z oblasti jazykového stylu odborného, z oblasti sémantiky, grafémiky, slovotvorby, syntaxe.

Růže z Texasu

Kdo kdy letěl do USA, zejména po 11. září 2001, nepochybně čelil vtíravému výsledku imigračního úředníka v příletové hale. O to paradoxnější je skutečnost, že je americká hranice s Mexikem z podstatné části zajištěna pouhým drátěným plotem, jimž se lze snadno prostříhat. Není tam obvykle nikdo, natož nějaká kukaň, v níž by seděl přísný úředník.

Číhá tam na vás jiné riziko. Je to poušť, přes kterou se musíte – s převaděčem, nebo dost často i bez něj – dostat někam dál do civilizace, kde se vás pak ujmuou další komplici. Zkrátka jdete dlouhé kilometry pustinou. V noci mrznete zimou, přes den umíráte žízní.

Zoufalci pocházející zpravidla z Mexika a dalších latinskoamerických zemí to přesto houfně zkoušejí. A když je američtí pohraničníci přece jen odchytí a vrátí je pak zpět do Mexika, po čase do toho jdou třeba znovu. Je pořád lepší hazardovat se smrtí vyčerpáním v poušti a pak tvrdě makat v USA jako zahradník nebo jako uklízečka než se plácet odnikud nikam ve svém kraji, kde vládne korupce a kde policie táhne s mafií a vyděrači za jeden provaz.

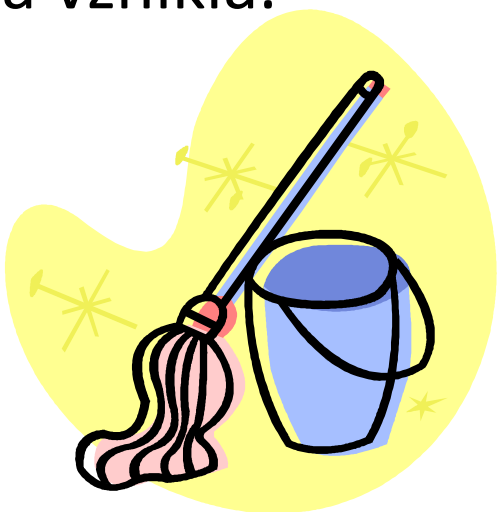


Obr. 1

- 1) Ve větě „*že je americká hranice s Mexikem z podstatné části zajištěna pouhým drátěným plotem*“ urči jednotlivé větné členy.
- 2) Jaký je rozdíl mezi slovy latinskoamerických a latinsko-český? Vysvětli způsob správného psaní těchto slov. Uveď jiné příklady.
- 3) Najdi v textu všechny příslovečná určení místa.



- 4) Najdi slova cizího původu, pokus se vysvětlit jejich význam, a pokud to jde, nahraď je českými synonymy.
- 5) Najdi slova, která patří do hovorové či obecné češtiny. Doplň k nim spisovný ekvivalent. Zdůvodni použití těchto slov.
- 6) Vyhledej v textu podstatná jména, která vyjadřují, že osoba vykonává určitou činnost. Uveď, jakým způsobem slova vznikla.



Obr. 3



Obr. 4

- 7) Vyjádři jinak spojení **táhne za jeden provaz, hazardovat se smrtí, vtíravý výslech,...**
- 8) Vysvětli rozdíl mezi slovy – **imigrant** a **emigrant**
- 9) Za jakých podmínek bys byl(a) ochotný(ochotná) odejít natrvalo do cizí země?



Obr. 5

Řešení:

- 1) Pks Pkn Pumíry Pks Pks Puz
že je americká **hranice** s Mexikem z podstatné části zajištěna pouhým drátěným plotem
- 2) složená přídavná jména, která vznikla z ustáleného spojení přídavného jména a jména podstatného – latinskoamerický, vysokoškolský,..
obě složky jsou ve vztahu souřadném a první složka je zakončena na –sko, -cko, -ně, ově - latinsko-český, společensko-politický, literárně-hudební,..
- 3) do USA, tam, tam, někam, do civilizace, kde, pustinou, z Mexika, zemí,
do Mexika, v poušti, v USA, v kraji
- 4) **imigrační** - přistěhovalecký, **paradoxnějš** - nesmyslnost, logicky neřešitelný rozpor, **riziko** - nebezpečí, **civilizace** - hmotné a duchovní projevy lidské společnosti v historické posloupnosti, **komplci** – spoluvník, spolupachatel, **hazardovat** - činnost, jejíž výsledek závisí na náhodě; vysoké riziko, **korupce**-podplácení, **policie** - ozbrojený bezpečnostní sbor pro udržování vnitřního pořádku a bezpečnosti, **mafie** - tajné zájmové sdružení používající nelegální (zločinné) metody
- 5) **kukaň** - kancelář, **pořád** - stále, **makat** - pracovat, **plácet se** – bez vyhlídek na lepší budoucnost
- 6) převaděč, pohraničník, zahradník, uklízečka, vyděrač - **odvozováním**
- 7) spolupracovat, riskovat život, nepříjemné dotazy
- 8) **imigrant** – přistěhovalec; **emigrant** - vystěhovalec; vyhnanec, vyhoštěnec

Zdroje:

MF Dnes. Praha: Mafra, 2013, Pátek 1. února 2013. ISSN 1210 1168.

s. 12 A, text Teodor Marjanovič

[cit. 2013-02-01]

Obr. 1, 2, 3, 4 : Microsoft PowerPoint klipart

Obr. 5, 6 : vlastní tvorba – všechna práva vyhrazena

Děkuji za pozornost.



Obr. 6

Gymnázium Nové Město na Moravě